

Nieuw afwegingskader reisadviezen

Context

Het kabinet heeft aangegeven dat Nederlanders, ondanks het verzwaarde pakket met dringend advies om niet naar het buitenland te reizen tot medio januari 2021, vooralsnog wel naar het Caribisch deel van het Koninkrijk mogen reizen. Nederland beschouwt dat niet als buitenland. Uitgangspunt is dat reizen naar eilanden in het Caribisch deel van ons Koninkrijk, die qua reisadvies code geel krijgen, mogelijk blijft tenzij er een substantieel verhoogd risico ontstaat voor de reizigers. Er is afgesproken dat het kabinet een nieuw afwegingskader voor het Caribisch gebied ontwikkelt met betrekking tot reizen, dat recht doet aan de specifieke omstandigheden van de eilanden. Dit omdat de huidige systematiek, die vooral gebaseerd is op een vastgestelde drempelwaarde (100/14 dagen/100.000 inwoners), geen recht doet aan de situatie op de Caribische eilanden. Vanwege de kleinschaligheid van de eilanden schommelen de incidentiewaarden namelijk heviger dan in het Europese deel van het Koninkrijk. Belangrijk is dat het een simpel, realistisch kader is dat voor langere tijd hanteerbaar is en niet te gevoelig wordt afgesteld met scherpe afkapwaarden, zodat geen hevige fluctuaties in de reisadviezen ontstaan. Vanwege de kleine aantallen inwoners op de eilanden, kunnen kleine uitbraken namelijk grote statistische schommelingen veroorzaken. Het Caribisch deel van het Corona-dashboard zal eenvoudiger zijn in uitvoering dan het Nederlandse deel van het dashboard, omdat er minder data beschikbaar is om alle in Nederland gebruikte indicatoren goed te kunnen weergeven.

Voorstel nieuwe kader

In het nieuwe kader worden de Caribische eilanden niet gezien als buitenland. Daarom zal de systematiek van het Nederlandse dashboard Corona worden gehanteerd, dat een integraal beeld kan schetsen van de situatie aldaar. Uitgegaan wordt van dezelfde vier risiconiveaus (waakzaam, zorgelijk, ernstig, zeer ernstig). Om te bepalen in welk risiconiveau een eiland zich bevindt wordt naast de incidentiewaarde ook gekeken naar onder meer: hoe snel neemt het aantal nieuwe besmettingen toe; zijn er extra maatregelen nodig voor kwetsbare groepen; hoe effectief is het bron- en contactonderzoek nog; hoe goed worden de maatregelen nageleefd; en is er nog voldoende zorg beschikbaar. In het geval van het Caribisch gebied zijn andere waarden nodig voor bovenstaande factoren dan voor Europees Nederland. Het RIVM berekent momenteel welke waarden wel een realistische weerspiegeling van de situatie geven. Conform de systematiek van het Corona dashboard zal het RIVM aan de hand van deze factoren op wekelijkse basis bepalen in welk risiconiveau de eilanden zich bevinden. Wanneer het risiconiveau van zorgelijk naar ernstig verschuift, zal de discussie omtrent eventuele aanpassing van het reisadvies naar oranje gestart worden. De staatssecretaris van VWS neemt uiteindelijk deze beslissing, gebaseerd op het advies van het RIVM.

Deze heeft het RIVM op basis van het oude en het nieuwe kader de huidige reisadviezen tegen het licht gehouden. Het RIVM heeft daarbij geconcludeerd het reisadvies van Curaçao op geel te houden, het advies voor Sint Maarten op oranje te houden en het advies voor Aruba bij te stellen van oranje naar geel.

Procedures

Op wekelijkse basis levert het dashboard een overzicht van de epidemiologische situatie op de Caribische eilanden. Indien uit deze risicoanalyse blijkt dat de situatie zich negatief ontwikkelt, zal het RIVM hierover in gesprek gaan met het ministerie van VWS. Het ministerie zal het RIVM dan vragen om een uitgebreidere analyse van de situatie en vragen om advies uit te brengen voor het al dan niet aanpassen van het reisadvies naar oranje. Let wel, anders dan in het buitenlandbeleid waarbij gewerkt wordt met een harde signaalwaarde, wordt een dergelijke vaste waarde in dit systeem niet gehanteerd. In het geval dat de incidentie op een eiland naar een hoger niveau ernstig opschaaft, betekent dit dus niet dat het reisadvies automatisch wordt aangescherpt. Behalve de directe epidemiologische data beschouwt het RIVM – in overleg met de public health professionals van de eilanden – ook de trends, capaciteit en (handhaving van) maatregelen alvorens een advies over het risiconiveau en de kleurcodering uit te brengen. De staatssecretaris van VWS zal de kleurcodering vervolgens vaststellen. Het advies van het RIVM is hierin leidend.

Verdere achtergrond en uitgangspunten

Om op verantwoorde wijze reizigers waaronder toeristen te kunnen ontvangen moet door de eilanden aan een aantal randvoorwaarden worden voldaan. Uitgangspunt hierbij moet zijn dat de risico's op een infectie zowel voor de reizigers, maar ook voor de lokale bevolking moeten worden

beperkt. Deze randvoorwaarden betreffen enerzijds de capaciteit van de lokale overheid ten behoeve van de bestrijding (planning, opsporing, instellen en handhaven van maatregelen inclusief wettelijk kader) en anderzijds de capaciteit van het zorgsysteem om patiënten te detecteren, op te vangen en adequaat te behandelen. Ook is het van belang dat er strakke afspraken zijn met de toeristische sector met als doel het risico op transmissie tijdens een (toeristisch) bezoek te minimaliseren. Dit houdt in dat men niet alle activiteiten die men gewend was te ondernemen onverkort kan voortzetten en dat het aantal te ontvangen reizigers door de overheid kan worden gemaximaliseerd. In de verschuiving van risiconiveau zorgelijk naar ernstig zal het instrument van vliegverboden en andere inreisbeperkingen worden meegenomen in de afweging.

Stappenplan en verantwoordelijkheden

Bovenstaande kader vertaalt zich naar onderstaand stappenplan, met bijbehorende verantwoordelijkheden:

- 1) Het Caribische Gebied sluit aan bij het Nederlandse dashboard en de Nederlandse risiconiveaus. Het RIVM maakt en onderhoudt het dashboard.
- 2) Indien het risiconiveau van zorgelijk naar ernstig verschuift, wordt door VWS aan het RIVM gevraagd een specifieke analyse en een advies ten behoeve van de reisadviezen op te stellen.
- 3) Uitgangspunt van deze systematiek is dat het ministerie van VWS het advies van het RIVM overneemt en het reisadvies vaststelt.
- 4) Het reisadvies wordt gecommuniceerd aan het ministerie van BZ. Dit ministerie past de kleurcodering vervolgens aan.
- 5) Indien een departement het niet eens is met het besluit van de staatssecretaris van VWS, kunnen zij het reisadvies agenderen in het DOC-ACC-MCC.

Bijlage: Over risiconiveaus Corona-dashboard (zie origineel op website [Dashboard coronavirus](#))

Over risiconiveaus

Iedere week wordt bekeken of de situatie rond het coronavirus zich positief of negatief ontwikkelt. Dan beoordelen het RIVM, de Diensten Publieke Gezondheid (GGD'en), VWS, en de eilanden samen de situatie. De staatssecretaris van VWS stelt vervolgens vast op welk risiconiveau een eiland zit. Moeten we waakzaam zijn (niveau 1), is de situatie zorgelijk (niveau 2), is de situatie ernstig (niveau 3), of is de situatie zelfs zeer ernstig te noemen (niveau 4)?

Op basis van het risiconiveau nemen de eilanden passende maatregelen. Maatregelen zijn afhankelijk van de lokale situatie en kunnen daarom tussen de eilanden en van Europees Nederland verschillen. Voor de BES-eilanden zijn de maatregelen vastgesteld in routekaarten, een methode die ook in Europees Nederland wordt gehanteerd. De Landen (Curaçao, Aruba, Sint Maarten) binnen het Koninkrijk hebben een eigen systematiek voor het invoeren van maatregelen.

Wat bepaalt het risiconiveau van een eiland?

In welk risiconiveau een eiland zit, wordt bepaald door te kijken naar de situatie van een eiland en die van de overige vijf Caribische eilanden in verband met mogelijke interinsulaire transmissie. Dit gebeurt op basis van informatie van het coronadashboard, het weekrapport van het RIVM, de duiding van de Diensten Publieke Gezondheid en de duiding van de Gezaghebbers.

Voor het risiconiveau van een eiland wordt gelet op een aantal aspecten, bijvoorbeeld:

- Hoe snel neemt het aantal nieuwe besmettingen toe?
- Zijn er extra maatregelen nodig voor kwetsbare groepen?
- Hoe effectief is het bron- en contactonderzoek nog?
- Hoe goed worden de maatregelen nageleefd?
- Is er nog voldoende zorg beschikbaar?

Wanneer gaat een eiland naar 'zorgelijk', 'ernstig' of 'zeer ernstig'?

- Een eiland gaat in principe van 'waakzaam' naar 'zorgelijk' als er in een week meer dan 50 positieve testuitslagen per 100.000 inwoners zijn. Dit komt overeen met het elke dag overschrijden van de signaalwaarde van 7 positieve testuitslagen per 100.000 inwoners. Ook telt mee als meer dan 5 procent van de afgenomen testen positief is.
- Een eiland gaat in principe van 'zorgelijk' naar 'ernstig' als er in een week meer dan 150 positieve testuitslagen per 100.000 inwoners zijn. Of als meer dan 10 procent van de afgenomen testen positief is.
- Een eiland gaat in principe over van 'ernstig' naar 'zeer ernstig' als er meer dan 250 positieve testuitslagen per 100.000 inwoners zijn gedurende een week.

Elke maandag berekent het RIVM welke eilanden hieraan voldoen. In de dagen erna wordt indien nodig dieper in de situatie op de eilanden gedoken. Als de situatie inderdaad zorgelijk of ernstig is, kan de staatssecretaris van VWS (Paul Blokhuis) besluiten een eiland op een hoger risiconiveau te zetten. Bovenstaande criteria zijn dus bedoeld als 'leidraad'. Op basis van de context en duiding kan ook besloten worden om een eiland niet op te schalen. Ook wanneer een eiland nog niet de grenswaarden bereikt heeft om op te schalen, kan op basis van de context en duiding besloten worden om een eiland op te schalen.

Wanneer kan een eiland terug naar een lager risiconiveau?

Bij het bepalen of een eiland terug kan naar een lager risiconiveau wordt grote voorzichtigheid betracht. Temeer wanneer dit invloed heeft op de kleurcodering van het reisadvies. Naast het aantal nieuwe besmettingen wordt gekeken of de capaciteit in de zorg dit toelaat. Ook als het aantal nieuwe besmettingen afneemt kan de zorg immers nog te maken hebben met een groot aantal patiënten die nog herstellende zijn van corona. Daarbij moet ook het zorgpersoneel de kans krijgen om op adem te komen. Voorkomen moet worden dat het virus zich weer snel verspreidt en de zorg overvraagd wordt. Wanneer teruggeschaald wordt in risiconiveau, kan de staatssecretaris besluiten de kleurcode aan te passen. Hierin is opnieuw het advies van het RIVM leidend.

Wat betekenen de vier risiconiveaus?

1. **Waakzaam.** De situatie is beheersbaar. Het aantal nieuwe besmettingen is laag. Kwetsbare groepen dienen alert te zijn. Het bron- en contactonderzoek is overwegend effectief. Maatregelen worden voldoende nageleefd en zijn te handhaven. Er is voldoende zorgcapaciteit. Aanvullende maatregelen zijn erop gericht om de bestaande aanpak beter te laten functioneren.
2. **Zorgelijk.** De situatie ontwikkelt zich negatief. Het aantal nieuwe besmettingen neemt toe. Maatwerk is nodig om kwetsbare groepen te beschermen. Als de situatie voortduurt, wordt het bron- en contactonderzoek ineffectief. Maatregelen worden onvoldoende nageleefd. De druk op de zorgcapaciteit neemt toe. De bestaande aanpak moet met aanvullende maatregelen worden versterkt om de verspreiding van het virus weer onder controle te krijgen en terug te keren naar een beheersbare situatie.
3. **Ernstig.** Hard ingrijpen is noodzakelijk om verdere escalatie te voorkomen en terug te keren naar een beheersbare situatie. Het aantal nieuwe besmettingen neemt snel toe. Intensief maatwerk is nodig om kwetsbare groepen te beschermen. Het bron- en contactonderzoek is niet meer effectief, waardoor het zicht op de verspreiding afneemt. Maatregelen worden onvoldoende nageleefd. De zorgcapaciteit is onvoldoende. Maatregelen zijn erop gericht om overbelasting van de zorg te voorkomen, kwetsbaren te beschermen en weer zicht op de verspreiding van het virus te krijgen.
4. **Zeer ernstig.** Strenge maatregelen zijn noodzakelijk om verdere escalatie te voorkomen en terug te keren naar een beheersbare situatie (waakzaam). Er zijn zeer veel mensen besmettelijk en het dagelijks aantal nieuwe besmettingen is hoog. Het bron- en contactonderzoek is niet meer effectief, waardoor het zicht op de verspreiding van het virus beperkt is. Maatregelen worden onvoldoende nageleefd. De zorgcapaciteit is onvoldoende en een deel van de reguliere zorg is al afgeschaald. Maatregelen zijn erop gericht om overbelasting van de zorg te voorkomen, kwetsbaren te beschermen en het virus weer maximaal te controleren.